

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	W/ 1700-0/2016
Érkezett:	2016 OKT 10.
Példány:	1
Melléklet:	6 db
Kezelőiroda:	K/

Alulírott [redacted] (szül. név: [redacted] n.: [redacted] szül. hely, idő: [redacted]
[redacted] lakcím: , szig. sz. [redacted]
[redacted] ajtó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26.§ (2) bekezdése alapján az
alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzésre vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi XXIII. törvény (továbbiakban: Módtv.) 1.§ (1)-(2) bekezdéseinek, valamint a Módtv. 2.§ (1)-(2) bekezdései és a Módtv. 4. §-a alaptörvény-ellenességét, és egyúttal semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvényt (továbbiakban: Alaptv.)

Nemzeti hitvallás

„Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette.

Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét.

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.

Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.

Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.”

rendelkezéseit, továbbá a

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

(4) A nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja.

L) cikk

(1)⁴ Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony.

(2) Magyarország támogatja a gyermekvállalást.

(3) A családok védelmét sarkalatos törvény szabályozza.

M) cikk

(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

R) cikk

(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

T) cikk

(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(5)²¹ Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

XVI. cikk

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

XX. cikk

(1) Mindenkinnek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXX. cikk

(1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

(2) A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.

rendelkezéseit.

Közvetlen érintettség és történeti tényállás

A 2016. április 16-án hatályba lépett Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, valamint a 2.§ (1)-(2) bekezdései, és a 4.§-a ismét lehetővé tette, hogy a kiskereskedelmi egységek vasárnap is nyitva tartsanak. A Módtv. hatálybalépése következtében kereskedelmi dolgozóként az azóta eltelt időben több vasárnapon dolgoztam. Ezen vasárnapokat nem tudtam a családommal – többek között a 3 éves kisfiammal – tölteni, ráadásul a Módtv. 2.§ (2) bekezdése méltánytalanul és megalázóan alacsony bérpótlék fizetését tette kötelezővé a munkáltató számára. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy az órabérem vasárnapra eső 50%-os mértékű pótléka több mint 10 ledolgozott munkaóra után - mint azt a mellékelt bérfizetési jegyzék is mutatja – még egy hétvégi bevásárlásra sem elegendő, s ez az az összeg, amiért vasárnaponként több mint 10 órát dolgozom, és nem lehetek a 3 éves kisfiammal, testvéremmel, annak családjával, valamint az idős édesanyámmal.

Férjem külföldön dolgozik szakács munkakörben, mivel a családuk és az ő szüleinek megélhetését csak így tudja biztosítani. Édesanyámmal és a fiammal albérletben lakunk, és ha a férjem nem dolgozna külföldön, nem tudnánk kifizetni az albérletet, mivel az eladói fizetésemből, édesanyám nyugdíjából, és a kisfiam után járó családi pótlékból ezt nem tudnám megfinanszírozni. A férjem általában 2 havonta jár haza, ekkor általában 1-2 hetet tartózkodik itthon, így ha az itthon-tartózkodása alkalmával vasárnap is dolgozom, akkor még egy nappal kevesebbet van együtt a családuk.

Így a Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, a 2.§ (1)-(2) bekezdései valamint a 4.§-a súlyosan sérti a fentebb felsorolt Alaptv-be foglalt alapjogaimat, illetve alap-kötelezettségeimet teszi terhesebbé a következő módon:

A Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései azáltal, hogy a kereskedőre bízta az üzlet nyitvatartási idejét, valamint a december 24-i nyitva tartás rendjét délután 14 óráig határozta meg, továbbá azzal, hogy a Módtv. 2. § (1) bekezdés i) pontja vasárnapra rendes munkaidőnek határozta meg a kereskedelemről szóló törvény hatálya alá tartozó, kereskedelmi tevékenységet, a kereskedelmet kiszolgáló szolgáltató, valamint kereskedelmi jellegű turisztikai tevékenységet folytató munkáltatónál foglalkoztatott munkavállaló munkavégzését, és lehetővé tette ismét, hogy vasárnapra is rendes munkaidőben történő munkavégzés rendelhető el számára, továbbá a Módtv. 4.§-a hatályon kívül helyezte a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi

munkavégzés tilalmáról szóló 2014. évi CII. törvényt (továbbiakban: Kksztv.), és a kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzési tilalomtól eltérő nyitva tartás engedélyezésének feltételeiről szóló 53/2015. (III. 17.) Korm. rendeletet (továbbiakban Rendelet), mellyel a törvényhozó szintén több helyen súlyosan megsértette az Alaptv.:

1. B) cikk (1) és (4) bekezdéseiben foglaltakat,
2. a VI. cikkben foglalt alapjogot, mivel nem tartotta meg az L) cikk (1)-(2) bekezdésében foglaltakat, és egyúttal nem vette figyelembe az R) cikk (1)-(3) bekezdéseiben foglaltakat, tekintettel a C) cikk (3) bekezdésére, és a Nemzeti hitvallásban megfogalmazott alábbi nyilatkozatokra: *"Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette. ... Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hit, a hűség és a szeretet. ... Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét"*
3. XVI. cikk (3) bekezdését
4. VI. cikk (1) bekezdését, összefüggésben a XV. cikk (1)- (2) és (5) bekezdéseivel
5. az M) cikk (1) bekezdésében és a XII. cikk (1)-(2) bekezdésében foglaltakat, összefüggésben a Nemzeti hitvallás alábbi nyilatkozatával: *„Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.”*
6. a XII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat összefüggésben a XXX. cikk (1)-(2) bekezdéseivel,
7. XX. cikk (1) bekezdését,
8. I. cikk (1)-(3) bekezdéseit,
9. T) cikk (3) bekezdését.

Indokolás

1. Az Alaptv. B) cikk (1) bekezdésében, mint a jogállamiság és a jogbiztonság klauzulájában foglaltakat nem tartotta meg a törvényhozó, amikor megalkotta a Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdéseit, a 2.§ (1)-(2) bekezdéseit, és a 4.§-t, ugyanis a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Jat.) 17.§-ában foglaltakkal ellentétesen semmilyen hatásvizsgálat nem történt, továbbá a Jat. 2.§ (4) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen nem biztosította az Alaptörvényben foglalt alapvető jogaimmal és kötelezettségeimmel való összhangját. Ezt nem is tehetette meg a Módtv., mivel nem történt előzetes hatásvizsgálat, s így annak megvizsgálására sem kerülhetett sor, hogy a jelen ügy tárgyát képező törvény kiknek, milyen mértékben, s miként fogja alapvető jogait és kötelezettségeit érinteni, azokat terhesebbé tenni, sőt, akár korlátozni, amint ez az én esetemben is történt.

A B) cikk (4) bekezdésében foglaltakat annyiban sérti a megalkotott Módtv. fentebb hivatkozott szabályai, hogy a törvényhozó, mint a nép hatalmának képviselője annak akarata gyakorlása során mulasztotta el kötelezettségét teljesíteni, jelesül nem vizsgálta meg a Módtv. társadalmi hatásait.

2. A törvényhozó a Módtv. megalkotásával nem tartotta meg az L) cikk (1)-(2) bekezdésében foglalt intézményvédelmi kötelezettségét, s ezáltal megsértette az Alaptv. VI. cikkében foglalt alapjogomat, és egyúttal nem vette figyelembe az Alaptv. R) cikk (1)-(3) bekezdéseiben foglaltakat, tekintettel a C) cikk (3) bekezdésére, valamint a Nemzeti hitvallásban megfogalmazott alábbi nyilatkozatokra: *„Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette. ... Valljuk, hogy együttelésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hit, a hűség és a szeretet. ... Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét. Becsüljük országunk különböző vallási hagyományait.”*

A törvényhozó az Alaptv. L) cikkében vállalta, hogy védelemben részesíti a házasságot, mint férfi és nő életközösséget, valamint a családot, mely a nemzet fennmaradásának alapját képezi. Ezen túlmenően a törvényhozó azt is vállalta, hogy támogatja a gyermekvállalást, sőt külön, sarkallatos törvényben szabályozza a családok védelmét, melyet már a Nemzeti Hitvallásban is megfogalmaz azáltal, hogy az együttelés legfontosabb és legelemibb közösségének tekinti a családot tekintettel arra, hogy ez a szociális együttelési forma az, amely a nemzet létét megalapozza, s melynek megtartásához elengedhetetlen a kereszténység nemzetmegtartó szerepének megvallása is.

Azáltal, hogy kereskedelemben dolgozom, valamint azért is, mert a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 42.§ (2) bekezdés a) pontja, és az 52.§ (1) bekezdése, valamint a Módtv. 2.§- a és 4.§-a előírja, a munkaviszonyom fennállása alatt folyamatosan köteles vagyok rendelkezésre állni a munkáltatómnak, aki ennek megfelelően bármikor, bármelyik vasárnapra is kötelezhet munkavégzésre, mely kötelezettségemnek ha nem teszek eleget, akkor munkámat elveszítem. Így azokon a vasárnapokon, amikor dolgozom nem tölthetem ezt az időt a gyermekemmel, családommal.

Az államnak az L) cikk vonatkozásában fennálló intézményvédelmi kötelezettségének tartalmát több alkotmánybírói határozat is kifejtette már; a 43/2012. (XII. 20) AB határozat 3.1. pontja megfogalmazza: *„korábbi esetjogot összefoglaló és rendszerező 154/2008. (XII. 17.) AB határozat a házasság mellett a család intézménye kapcsán is kimondta, hogy: „Annak a ténynek, hogy a házasság és a család intézményét [...] az 1989-es köztársasági Alkotmányunk [...] a demokratikus jogállam alapvető értékeit felsoroló »Általános rendelkezések« között tartotta, önmagában is jelentősége van: az Alkotmány a házasságot és a családot a magyar társadalom alapintézményének tekinti.” (ABH 2008, 1203, 1210.) Ezzel egybevágó alkotmányozói szándék fedezhető fel abban is, hogy az Alaptörvény az „Alapvetés” fejezetben védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját....*

... A házasság »tipikusan a közös gyermekek születését és a családban való felnevelését célozza«, így a házasság intézményét az állam arra is tekintettel részesíti alkotmányos védelemben, hogy »elősegítse a házastársak számára a közös gyermekkel is rendelkező család alapítását« [14/1995. (III. 13.) AB határozat, ABH 1995, 82, 83.]...”

Ugyanezen alkotmánybírói határozat 4.3. pontja kifejti, hogy *„... az Alkotmánybíróság többek között a fent idézett 154/2008. (XII. 17.) AB határozatban is kifejtette, és ahogy ez az Alaptörvény L) cikkének „a nemzet fennmaradásának alapját” szövegrészből is következik – az állam az élet továbbadásának potenciális lehetősége miatt, e célhoz kötötten védi a családot.”*

Tehát maga a törvényhozó azáltal, hogy nem tartja meg a vállalt intézményvédelmi kötelezettségét, egyúttal korlátoz abban is, hogy gyermekemmel, családommal tölthessem az időmet, továbbá hátráltat azon cél megvalósításában, hogy még több gyermeket vállalhassunk a férjemmel.

A törvényhozó a vállalt intézményvédelmi kötelezettségének meg nem tartása révén egyúttal a VI. cikkben foglalt családi élethez való jogomat tekinti nem létezőnek, sérti meg azt. Ennek oka az, hogy ezen alapjog megvalósulásához szükséges, hogy rendelkezésre álljon olyan időtartam, amikor családom minden egyes tagjának lehetősége legyen megéléséhez. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy álljon rendelkezésre olyan időtartam, amelyet a családommal tudom tölteni, a velük való életközösséget megélni, tehát érzelmi kötődéseimet kibontakoztatni, illetve a családtagjaim érzelmi kötődésüket velem együtt élhessék át, s mindez egy adott fizikai helyen, azok közül is a legbiztonságosabb, „családi fészkeknek” nevezett otthoni környezetben történhessen. A Módtv. korábban hivatkozott szakaszai ezen családi életközösség megélésének alkalmait korlátozzák úgy, hogy egyúttal nemcsak még eshetőlegesebbé válnak ezeknek a családi együttléteknek a lehetősége, hanem a munkáltatónak ad felhatalmazást a Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, a 2.§ (1)-(2) bekezdése, és a korábbi szabályozást hatályon kívül helyező 4.§ arra, hogy egyoldalúan meghatározhassa számomra, hogy mikor élhetem meg a családommal való együttléteket, hiszen a Módtv. 1.§ (1) bekezdése a nyitva tartás idejének meghatározásakor elsősorban a vásárlási szokások figyelembevételét helyezi előtérbe, s a munkáltatót hatalmazza fel arra, hogy ezt követően legyen csak tekintettel a foglalkoztatott – jelen esetben az én – érdekei(m)re. Mivel azonban ez egy teljes felhatalmazás a munkáltató részére arra, hogy önállóan, teljes szabadsággal rendelkezik a nyitvatartási idő meghatározásában, így ezzel ő él is, s mivel az Mt. fentebb hivatkozott szabályai is az ő önálló rendelkezési jogát tartják fenn s erősítik meg, így az a helyzet áll elő, hogy a törvényhozó a munkáltatóhoz delegálta annak meghatározását, hogy melyek azok az időpontok, vasárnapok, amikor a családi élethez való jogomat korlátozhatja, megvonhatja.

Ebből pedig az is következik, hogy a törvényhozó a vásárlási szokások kielégítését fontosabbnak tartja, mint az Alaptv-ben szabályozott családi élethez való jogot, melynek védelmére kötelezettséget is vállalt. S itt kapcsolódik az R) cikkben foglalt megsértése is, ugyanis maga a törvényhozó nem tartja meg az Alaptv. értelmezésének kereteit, s vonja kétségbe annak jogrendszerben elfoglalt alapvető jellegét, mert úgy alkotta meg és léptette hatályba a Módtv-t, hogy nem vette figyelembe az Alaptv. és a jogszabályok mindenkire kiható kötőerejét. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy felhatalmazza a munkáltatót arra, hogy jogszabályban foglalt rendelkezés alapján „felülírja” az Alaptv-ben foglalt családi élethez való jogomat, s ő maga határozza meg annak gyakorlásának kereteit, módját, tartalmát és idejét.

Meg kell azt is említeni, hogy a vásárlói szokások fogalmának nincs tartalma, mert senki sem vizsgálta meg, hogy az ország minden településén, annak minden üzletében szükséges-e a vasárnapi nyitva tartás. Biztos, hogy az üdülőhelyeken idényjelleggel ez szükséges, de nem hiszem, hogy ezt általánossá kell tenni, főleg törvényben megfogalmazni.

3. A családi élethez való jog részkötelezettségét tartalmazza a XVI. cikk (3) bekezdése. Szülőként kötelességem a gyerekeimről gondoskodni, de ezt a kötelezettséget én nem tudom miért kell teherként megélni, hiszen szeretem a 3 éves kisfiam, s éppen azért vállaltunk a férjemmel gyereket, mert úgy érezzük, hogy életünk kiteljesedéséhez elengedhetetlen feltétel volt a gyermekünk vállalása. A gyerekeimről való gondoskodás alapkötelezettségébe – meglátásom szerint nem csak az tartozik bele, hogy fizikailag ellátom a gyermekeim – tehát

adok neki enni, inni, kimosom a ruháit, elviszem az óvodába, stb. -, hanem szellemi, erkölcsi fejlődésében is aktívan részt veszek. Ez utóbbi azt jelenti, hogy minél több időt töltök vele együtt, s ezen együttlétek alkalmával gazdagítom érzelmi és értelmi intelligenciáját, átadom családom hagyományait, kultúráját, erkölcsös embert nevelek belőle, aki érzékenyen tud fordulni embertársa, gyerektársa problémái iránt. A Módtv. hatálybalépésével, és azzal, hogy vasárnap dolgoznom kell, ez a minőségi idő csökkent le, illetve vált teljesen bizonytalanná, tehát nem tudok annyit lenni a gyermekemmel, amennyi meglátásom szerint szükséges ahhoz, hogy érzelmileg és értelmileg is egészséges embert nevelhessek belőle.

4. A Módtv. 1.§ (1) bekezdése, 2.§ (1)-(2) bekezdései, és a 4. §-a sérti az Alaptv. VI. cikk (1) bekezdésében foglalt családi élethez való jogomat, s egyúttal nem tartja meg a XV. cikk (1)-(2) és (5) bekezdéseiben foglalt törvény előtti egyenlőség és a diszkrimináció tilalmát. A Módtv. hivatkozott szakaszai azáltal, hogy ismét lehetővé teszik a vasárnapi munkavégzést, sőt, mivel nekem már több vasárnapon is dolgoznom kellett, hátrányos megkülönböztetést idézett elő, mivel az én családommal való életközösség megélését nem tekinti egyenrangúnak azon állampolgárokéval, akik vasárnap nem kötelesek munkát végezni.

Másik oldalról nézve a XV. cikk (2) bekezdése szerinti alapjogok biztosításának kötelezettségét a VI. cikk szerinti alapjog vonatkozásában nem tartja meg a Módtv. hivatkozott szakaszai, ugyanis nem biztosítja a családi élethez való jogomat.

A 43/2012 (XII.20.) alkotmánybírósági határozat megerősítette a korábbi, a diszkrimináció tilalmára vonatkozó értelmezési gyakorlatot, miszerint: „*mint arra a 30/1997. (IV. 29.) AB határozat is rámutatott, „az Alkotmánybíróság más mércét alkalmazott az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra (a szükségesség/arányosság tesztjét), s más mércét arra az esetre, ha a [...] diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívül egyéb jogokra terjesztette ki. Itt akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alkotmányellenes megkülönböztetést, »ha a megkülönböztetésnek ... nincs tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes.« [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197.]”.* (ABH 1997, 130, 139–140.) A 881/B/1991. AB határozat kimondta, hogy „[n]em minősül azonban megengedhetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye tehát a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi.” (ABH 1992, 474, 477.) Más megfogalmazásban a 191/B/1992. AB határozat szerint ez azt jelenti, hogy „[a]lkotmányellenes megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.” (ABH 1992, 592, 593.)” Ez a jelen ügy vonatkozásában azt jelenti, hogy nekem, mint dolgozó családos anyának korlátozható a családi élethez való jogom, mivel a kereskedelemben dolgozom.

Ezzel együtt a családok védelmére vonatkozó különös intézkedésekre vállalt állami kötelezettségének a XV. cikk (5) bekezdésében foglaltakkal homlokegyenest ellentétesen a törvényhozó a Módtv. hivatkozott szakaszainak megalkotásával nemhogy nem tesz eleget, hanem azzal teljesen ellentétes módon cselekszik, hiszen olyan szabályozást alkotott, amely nem a családi élet megélésére, a család, mint életközösség formálására ad időt, hanem éppen ellenkezőleg: azt a kevés, heti egy teljes napot is elvonta a gyermekemtől és tőlem, hogy azt együtt tölthessük.

A vasárnapi munkavégzés kötelezettsége a kereskedelmi szektor vonatkozásában nem élet- s nem létfontosságú. Az, hogy egy orvos, egy rendőr, vagy egy tűzoltó vasárnap is készenlétben, ügyeletben van, annak az a magyarázata és értelme, hogy az állam elsődrendű kötelezettségét, nevezetesen az állampolgárok életének megóvását, védelmét segítsék elő

baleset, katasztrófa esetén. Ez egy érhető és elfogadható indok. Azonban - mint azt a Módtv. 4.§-ában foglalt, hatályon kívül helyező rendelkezésben lévő jogszabályok időbeli hatálya alatt is tapasztalható volt -, amíg vasárnap zárva voltak a boltok, egyetlen hírt sem lehetett arról hallani, hogy éhhalál küszöbén álló emberek vonaglanának haláltusájukat vívva valamelyik zárva lévő kereskedelmi egység előtt, sőt van aki már el is távozott közülük. Gyermekkoromban sem voltak nyitva az üzletek vasárnap, s becsületes, tisztességesen dolgozó embert neveltek belőlem a szüleim, s mint jelen sorok írójaként látható az is, hogy nem haltam éhen. Bár ezek az érvek talán túl egyszerűnek tűnnek, s alapjogok sérelmét nem alapozzák meg közvetlen kollízió hiányában, mégis a hatályon kívül helyezett 2014. évi CII. törvény, és a végrehajtására kiadott Kormányrendelet hatályossága alatti időtartam is igazolta, hogy teljesen szükségtelen vasárnap nyitva tartani a kereskedelmi egységeket, sőt az Alaptv-ben foglalt rengeteg alapjog érvényesülését segítette elő.

5. Az M) cikk (1) bekezdése fogalmazza meg az értékteremtő munka szükségességét, melyen a gazdaság alapszik, s a XII. cikk (1)-(2) bekezdéseiben kifejezetten rögzíti, hogy mindenkinek joga van szabadon megválasztania a foglalkozását, munkáját, továbbá egyúttal alapkötelezettséggé is teszi a törvényhozó, hogy mindenkinek kötelessége hozzájárulni a gazdaság és a közösség gyarapodásához képességeihez és lehetőségeihez mérten. Ezzel együtt egy újabb kötelezettséget is vállal az állam, hogy segíti megteremteni a munkavégzés feltételeit minél több ember számára. Mindezen alapjogok, alapkötelezettségek és vállalások foglalatoként már az Nemzeti Hitvallásban deklarálja a törvényhozó, a munka az alapja a közösség erejének és az emberi szellem kibontakozásának.

A Módtv. 4.§-a azáltal, hogy ismét lehetővé teszi a vasárnapi munkavégzést, sőt –mint korábban kifejtésre került- szinte kötelezi is a munkáltatót a vásárlási szokások kielégítésére, a gazdaság érdekeit túldimenzionálva az értékteremtő munka fogalmába szorítja bele azt a téves elképzelést, hogy minden munka értékteremtő, mégha azt vasárnap is végzik, s ezzel alapjogokat korlátoz. Merthogy valóban: a vasárnap végzett kereskedelmi munka is értéket teremt, hiszen a boltban forgalom keletkezik, abból adókat, járulékokat fizetnek a vásárlók, a munkáltató, s én munkavállalóként is, mely az állami bevételeket gyarapítja. Azonban arra nézve, hogy a Módtv. 4.§-a ismét lehetővé tette a vasárnapi munkavégzést, a XII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapkötelezettségemet tette terhesebbé, ugyanis az értékteremtő munka körébe vonva a vasárnapi munkavégzést úgy tette a közösség gyarapodásához való hozzájárulási alap-kötelezettségemet terhesebbé, hogy semmilyen méltányos kompenzációt nem adott mellé, sőt más alapjogaimat is korlátozta, annak minden szükségszerű indoka nélkül. Így azóta, hogy vasárnap is köteles vagyok dolgozni, s ennek elrendelését a törvényhozó a munkáltatóra bízta, képességeimnek és lehetőségeimnek megfelelő munkavégzési kötelezettségemet kiterjesztette a törvényhozó, s egyúttal az ezzel való rendelkezést a munkáltatóm kezébe helyezte. A törvényhozó tehát túllőtt a XII. cikk (2) bekezdésében foglalt államcél megvalósításán, mert a munkavégzés feltételeit úgy tágította ki a vasárnapi időszakokra vonatkozóan számomra, mint munkaképes ember számára, hogy terhesebbé tette a közösség gyarapodásához való hozzájárulási kötelezettségemet.

6. A XII. cikk (1) bekezdésben foglalt alapkötelezettségem tartalmának részbeni kifejtését írja le a XXX. cikk (1)-(2) bekezdései úgy, hogy egyúttal egyfajta „tehermentesítést” is tartalmaz: a közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyereket nevelők esetén a gyereknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani. Ezen utóbbi kitétel bár elsősorban – meglátásom szerint – a munkabér terheinek csökkentésére, illetve egyéb, az állam által nyújtandó gyermekem nevelését segítő támogatások, szolgáltatások nyújtását

jelenti, mégis magában hordozza azt is – amint azt az Mt. 118.§-a fejt ki részletesen -, hogy a közös szükségleteket fedezi az is, aki kevesebbet dolgozik, mivel a kieső időt a gyermeke nevelésére fordítja azért, hogy később ő is a nemzet teljes értékű, hasznos tagjává válhasson. S éppen azért, hogy a gyermeknevelés kiadásaiban segítsen az állam, előírja, hogy nekem, mint gyermeket nevelő szülőnek kevesebb munka végzésére vagyok kötelezhető. A Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, a 2.§ (1)-(2) bekezdései, és a korábbi szabályozást hatályon kívül helyező 4.§ együttesen azáltal, hogy bármikor köteles vagyok a munkáltató rendelkezése folytán vasárnap is dolgozni, a teherbíró képességemet nem veszi figyelembe, sőt úgy határozza meg azt, mintha nem lenne gyermekem, akinek neveléséről gondoskodni vagyok köteles. Ezen túlmenően a teherbíró képességemet egyáltalán nem veszi figyelembe a Módtv. megalkotója, hanem egyoldalúan korlátlan felhatalmazást ad a munkáltatónak arra, hogy ez ő határozhassa meg a foglalkoztatásom során.

Itt szeretném a Tisztelt Alkotmánybíróság tudomására hozni, hogy a munkahelyemen a szükséges létszám 38-39%-a hiányzik. Mivel azonban a piaci verseny szorítja a munkáltatómat, sőt a Módtv. 1.§-a kötelezi is arra, hogy a vásárlási szokásoknak megfelelően tartsa nyitva az üzletet, természetesen vasárnap is nyitva van az üzlet 10 órán keresztül. Így aki vasárnap dolgozik a boltban, az reggel a nyitást megelőző egy órában már dolgozik, mivel elő kell készíteni az üzletet a nyitásra, majd este, zárás után is még bent kell lenni, hiszen takarítani kell az üzletet, a raktárt, rendezni kell az árut, stb. A krónikus emberhiány miatt a munkáltató nem tudja megoldani, hogy megbontsa a műszakot – azaz pl. délutánra újabb embereket hívjon be dolgozni -, ezért van az, hogy több mint 10 órát dolgozom, ha vasárnap is be kell mennem a munkahelyemre. Mivel hét közben sem vagyunk többen, ezért ha valaki lebetegszik, vagy az én gyerekelem lesz beteg, azt azonnal megérik a vásárlók is, mivel máris egy kasszával kevesebb üzemel, vagy a csemegepultos egyben a hentes és a sajtapultos is. Most már ott tart a helyzet, hogy ha minden pénztáros a kasszában dolgozik, akkor nincs, aki töltsen a polcokat, ugyanis pénztárosként az áru feltöltése, az üzlet takarítása is a feladatom minden nap. Mindezen okok miatt van az, hogy hatalmas mennyiségű túlórámat van, amit negyedévente kifizet a munkáltató, mert fizikailag nem tudja megoldani, hogy kiadja szabadnapnak – amire sokkal nagyobb szükségem lenne, hogy ki tudjam magam pihenni-. Természetesen itt is a szabályozás hiányosságát és átgondolatlanságát jelzi az is, hogy ezt a többletmunkát csak 50%-os mértékben kell kifizetnie; tehát minden egyes túlórámat általában már úgy dolgozom le, hogy eleve hulla fáradt vagyok, s ezért még teljes munkabér sem jár. A munkámat szeretem, azonban a munkaerő hiánya olyan mértéket öltött mára a kereskedelmi szektorban, hogy a munkáltatóm sem tudja biztosítani az Mt-ben meghatározott 8 órás munkaidőt. Az üzletet pedig köteles nyitva tartani a munkáltatóm, mert a vásárlói szokások kielégítése érdekében köteles a Módtv. rendelkezése alapján minden emberi és fizikai tényezőt és körülményt figyelmen kívül hagyni.

Az is tény, ha nem tart nyitva az üzlet, akkor a munkáltatóm a vásárlói egy részét elveszíti - mivel átpártolnak másik kereskedőhöz, aki vasárnap szintén ilyen körülmények között tart nyitva -, ami - bizonyos idő után - lényegében a dolgozók foglalkoztatására is hatással lehet (pl. munkahely elvesztése, vagy a bér csökkenése).

Mivel járok más kereskedőhöz vásárlóként, s beszélgetek az eladókkal, így tapasztalom azt is, hogy a munkaerő hiánya máshol is ugyanilyen válságos állapotban van, s azok az eladók is végtelenül el vannak keseredve, panaszkodnak, hogy nem bírják már fizikailag és lelkiileg ezt a rengeteg túlórámat.

7. A Módtv. hivatkozott szakaszai sértik XX. cikk (1) bekezdését, ugyanis a vasárnapi munkavégzéssel csökken jelentősen a szervezetem regenerálódására fordítható idő, így sokszor fáradtan megyek dolgozni. Emellett fontos körülmény az is, hogy – mivel nagyon kevesen vagyunk a kereskedelmi egységben – így gyakran előfordul, hogy a munkaközi

szünetet már csak egy órával a munkavégzés befejezése előtt tudom kivenni, így a reggelit délután fél egykor fogyasztom el. Ennek aztán természetes következménye, hogy éhesen dolgozva rosszul adok vissza a vásárlónak – aki természetesen nem szól, hogy többet kapott vissza -, így a kasszában hiány keletkezik, melyért az Mt. 180.§-a szerinti teljes felelősség engem terhel. Ez mind anyagilag, mind pedig lelkileg és mentálisan is hatalmas stresszt jelent számomra.

A Módtv. hivatkozott szakaszai azáltal, hogy ismét kötelezővé tették a vasárnapi munkavégzést az egészséghez való jogomat is megsértette, mivel növelte a munkavégzésre kötelezésem lehetőségét, így még több alkalommal vagyok kitéve annak a stresszhelyzetnek, hogy éhesen, szomjasan dolgozzak, s számoljak el pontosan minden vásárlóval, majd a munkáltatómnak.

8. A Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, a 2.§ (1)-(2) bekezdései, és a 4.§ együttesen azáltal, hogy ismét lehetővé tették a kereskedelemben dolgozók számára a vasárnapi munkavégzést, s mely joggal a munkáltatók élnek is – hiszen a versenyképességét, vásárlóit veszíti el az a kereskedő, aki vasárnap nincs nyitva – megsértették az I. cikk (1)-(3) bekezdéseit.

Az Alaptv. I cikk (1)-(2) szakaszaiban a törvényhozó garanciát vállalt, s egyúttal nyújt arra, hogy az L) cikk (1)- (3) bekezdéseiben, az M) cikk (1) bekezdésében, az R) cikk (1) és (3) bekezdésében, valamint a T) cikk (3) bekezdésében foglaltakat megtartja, és az VI. cikk (1) bekezdésében, a XII. cikk (1)- (2) bekezdéseiben, a XV. cikk (1)-(2) és (5) bekezdéseiben, a XVI. cikk (3) bekezdésében, XX. cikk (1) bekezdésében, és a XXX. cikk (1)-(2) bekezdéseiben foglalt alapkötelezettségeket és alapjogokat tiszteletben tartja úgy, hogy védelmet is nyújt ezek érvényesüléséhez. A Módtv. hivatkozott szakaszait azonban úgy léptette hatályba, hogy meg sem vizsgálta ezen alapkötelezettségek- és jogok sérelmét, sem azt, hogy védelemben részesülnek-e a módosítást követően is.

A törvényhozó az I. cikk (3) bekezdésében foglaltakat pedig azzal sértette meg, hogy a Módtv. megalkotásakor nem vizsgálta meg, hogy az előzőekben felsorolt államcélokat, intézményvédelmi kötelezettségeket nem tartja meg, illetve, hogy alapkötelezettségeket- és jogokat sért.

A Módtv. 1.§ (1) bekezdésének az I. cikk (3) bekezdésében foglaltakkal való ütközését mutatja az is, hogy a vásárlási szokásokat helyezi előtérbe, ahhoz köti az üzletek nyitvatartási idejét. Az Alaptv. nem tartalmaz olyan alapjogot, hogy „vásárlási szokások”, sem azt, hogy az a II. cikkben foglalt élethez való jog részjogosítványa lenne, esetleg abból eredeztethető lenne alkotmányos létjogosultsága.

Maga a Módtv. megalkotása és hatályba léptetése nem tartalmaz olyan alapkötelezettséget, vagy olyan alapjogot, amelynek védelme szükséges lett volna, s amiért más, az ezen pontban felsorolt alapjogokat korlátozni kellett volna. Továbbá az arányosság kritériumát sem tartotta meg a törvényhozó, hiszen nincs a Módtv.-ben olyan alkotmányos jog, államcél, amelyek vonatkozásában egyáltalán mérlegelés tárgyát képezte volna a jogszabály megalkotása és hatályba léptetése.

9. A Módtv. 1.§ (1)-(2) bekezdései, a 2.§ (1)-(2) bekezdések, és a 4.§ sérti a T) cikk (3) bekezdését, hiszen azok ellentétesek az Alaptv. L) cikk (1)- (3) bekezdéseiben, az M) cikk (1) bekezdésében, az R) cikk (1) és (3) bekezdésében, valamint a T) cikk (3) bekezdésében foglaltakkal, továbbá az VI. cikk (1) bekezdésében, a XII. cikk (1)- (2) bekezdéseiben, a XV. cikk (1)-(2) és (5) bekezdéseiben, a XVI. cikk (3) bekezdésében, XX. cikk (1) bekezdésében, és a XXX. cikk (1)-(2) bekezdéseiben foglalt alapkötelezettségekkel és alapjogokkal.

A Módtv. hivatkozott szakaszai a felsorolt alaptörvényi rendelkezéseket súlyosan megsértik, alapjogokat korlátoz, s alapkötelezettségeket tesz terhesebbé, mint az fentebb kifejtésre került.

Azt tudomásul veszem, hogy a munkáltatónak nem kötelessége az alapjogokkal foglalkoznia, neki egy feladata van, a vásárlói igények és szokások kielégítése, és természetesen profit termelése. Tehát a törvényhozónak kell arra figyelnie, hogy az alapjogok korlátozása a szükségességet és az arányosság követelményét kielégítse. Ehhez pedig a törvényhozónak meg kellett volna vizsgálnia (vizsgáltatni), hogy melyek a vásárlói szokások, azok szükséges kielégítése milyen módon lehetséges. E vizsgálat eredményének birtokában tudott volna megalapozottan dönteni, hogy milyen mértékben szükségesek és arányosak az alapjogok korlátozása a kereskedelmi dolgozók vonatkozásában.

Jogorvoslati lehetőségek

Tekintettel arra, hogy a Módtv. hatályba lépett, mint jogszabály ellen más jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, így egyedül a Tisztelt Alkotmánybíróság kezében van a döntés, hogy panaszomat elbírálja, és méltányos döntést hozzon.

Jelen beadványban egyúttal nyilatkozom, hogy az ügyben nincs folyamatban bírósági eljárás, sem perújítás.

Budapest, 2016. szeptember 29.

indítványozó

Mellékletek:

1. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról
2. munkaszerződés (másolat – 1pld)
3. Munkáltatói bérpapírok (másolat - 1 pld)

